

UJ

KELET

ISZIDO-POLITIKAI-NAPILAP

Áll a malom

Az „Uj Kelet” vasárnapos száma rögeri siralmakat közöl Nagyváradról. Az a kollegánk, aki ott járt, szomorúnk és csüggetegnek mondja az egykor oly eleven, kedélyes, láktetőn nyugszögő a várost. A zajos és jókedvű Várad ma lehorgasztja fejét, sopánkodik, panaszol, sir. Az ipara szünetel, a kereskedelme pang, piacai kétharmadát elvesztette, üzemi és gyári állanak. Nincs munka, a legnagyobb cégek is pénzzavarral küzdenek. Sok ezer munkanélküli lézeng az utcákon. Szóval krízis van, általános nyomott hangulat. Az érdekes beszámolóirásban az a legérdekesebb, hogy nem csupán Váradot rajzolja. Ha jobban szemügyre vesszük, nagyon hasonlít ez a madártávlát a többi erdélyi város madártávlátához. Pénz nincs, de van krízis. Váltakozás nincs, de van csüggedt tétkéség. Sírnak a kereskedők. Sírnak a gyárosok. Sírnak a munkanélküliek. Seből egy mosolygó, jobb holnappal biztató arc. Ha az okokat keressük, ugyanazok a motívumok bírják panaszra és pesszimizmusra a kolozsvári gazdasági életet, mint a váradit, ugyanazok vonulnak végig Aradon, Temesváron, Szatmáron, Máramaroszigeten, Brassón és Marosvásárhelyen. Ezek a városok mind egy vízrajzi területen fekszenek, egy esőmedencében, ahogy a folyóik egyirányban futnak, a gazdasági életük is egyirányú. És ha ma Várad fölött van zivatar, ugyanez ma, de legkésőbb holnap Aradot, Kolozsvárt és Temesvárt is meglátogatja az égháború. Az égháború tartja a rokonságot a földi háborúsággal: az arcok tehát egy-egy szomorúak a keleti, az északi és a déli városokban.

A tárgyilagosság nem tagadhatja, nem illik és nem szabad tagadnia, hogy a csüggedés, a pangás, a krízis, a munkátlanosság nem kizárólag erdélyi jelenség: a világ gazdaságának olyan tünete ez, amely ugyanígy konstataható Amerikában és Angliában, a levett Németországban és a győztes Franciaországban. Az olcsósági hullám sokszáz kellemetlen mikróbát dobott el a földre, ezekből támadnak az emberiség új nyomorúságai, a nagy gazdasági bajok. Amikor ezt objektív fölé megállapítjuk, meg kell állapítanunk azt is, hogy mindenütt másutt előreláttak a krízis előjövetelét, vagy ha nem is, látták előre, észrevették a kellő pillanatban és igyekeztek úgy-ahogy védekezni. Itt nálunk sem előre nem látják, sem a kritikus pillanatban. A tanult doktorok mintha mással lettek volna elfoglalva, meg se nézték a beteget s nem törődtek a helyes diagnózissal. Pedig a beteg már akkor igen hallhatóan nyöszögött és panaszkodott, amikor a roham csak kezdődött. Itt már mindenki tudta, megérezte, hogy baj lesz, tönkre fogunk menni, de a nagypolitika nem törődött velünk. Ami végtére is kisebb baj lett volna. Ha csak nem törődött volna ez a nagypolitika! A nemtörődömjeit végre is kiheverték volna. De ez a politika szinte ellenünk dolgozott, minden intézkedésével csak szította, élesztette, élesebbé, ságóbbá, fájdalmasabbá tette a krízist. Mig most végre egész Erdély a gazdasági és a politikai illetékesével az élen azt kiáltja, hogy elég volt! A nagy krízisbe, ha odaátrol nem elállítani, de mesterségesen fokozni igyekeznek: előbb utóbb belepusztulunk.

Van egy érdekes és jellemző része az „Uj Kelet” váradri riportjának. Az, amely arról számol be, miért pang a malomipar. Kinos a megállapítás, kinos és kellemetlen: a malom állani kénytelenek, mert nem kapnak örölnivalót. Azt hinné az ember, nincs elég

kenyérmag az országban. Holott agrárállam vagyunk, legfőbb termékünk a buza, a gabona, a kukorica, szóval az örölnivaló. De megtörténik az az abszurdum, hogy a kenyérmagvaink nagyrészt öröletlen állapotban vizslik ki a külföldre és a hazai malmok összetett kövekkel tétlenkedni kénytelenek és kénytelenek elbocsátani munkásaikat, mert nincs munkaalkalom. És ez nem csak a váradri malmok panasza: erről koldul ma Erdély kilencszáz malma. Milyen egyszerű volna pedig, egyetlen jó rendeletbe kerülné: „Öröletlen gabonát az országból kivinni nem lehet”. Ipara ennek az országnak nincs. Ami van, kicsiny, fejletlen. De van és lehet mezőgazdasági ipara, vannak malmok, szeszfőzdék, dohánygyárak, lehetnének

cukor- és papirgyárak is, ezeket nem szabadna elhanyagolni. Van nyersanyagunk hozzá, hogy ezeknek állandó munkaalkalmat adjunk. Milyen egyszerű dolog volna, ha a buza, melyet olaszföldre, Németországba, Ausztriába, vagy Csehszlovákiába küldenek a Nagyromán alföldről, csak Brassóig, Kolozsvárig, Aradig, Temesvárig, Szatmárig tenné meg az utját szemes állapotban, tovább már lisztként folytatná. A szállítás olcsóbb lehetne, az elérhető árak pedig jobbak. És munkához jutna a sok száz erdélyi malom, enyhülne a munkanélküliség, csökkenne a pénzhiány, lendülne a gazdasági élet. Olyan egyszerű és ez olyan tisztán érthető: az ember fejfejját kap, ha elgondolni igyekszik, hogy Bukarest nem érti.

Amerika kilép a népszövetségből

Megalakult a Délamerikai Egyesült-Államok – Támadják Harding külpolitikáját – Anglia a Rajna-vidék kiürítését követeli

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Berlin, június 5. A népszövetség, melyet újra és újra megostromolják Európa népei, a problémái, alig tud elegettenni rendelkezésének, tehetetlenül, elhatározó erő nélkül áll ezekkel a súlyos kérdésekkel szemben.

Amerika már régóta nem vesz aktív részt az európai népek sorsának ügyében

és bár tege a népszövetségnek, annak ügyeibe nem avatkozik bele. Amerika passzivitása még Wilson idejéből való, amikor az Unió elnöke a békeszerződéseket letárgyalása után véglegesen visszavonult Európa újjáépítésének munkája elől és nem titkolta azt, hogy kiábrándult a békemunkából, hogy csalódott és hogy nem azok az irányelvek vezették a béke politikáját, amelyeket ő kijelölt. Uránajót Harding, aki programjába iktatta, hogy

újra kell szervezni a világ békejének munkáját

és aki, mielőtt bevonult a Fehér Hába, többször hangsúlyozta, hogy a népszövetség mai formájában nem felel meg hivatásának, nem ad garanciát arra, hogy meg tudja óvni a világ békejét, új népszövetséget kell létrehozni, új elvekkel és új programmal. Bár Harding hónapok óta tényleges elnöke Amerikának és bár többször hangsúlyozta ezt a politikai programját, bár többször jött híre annak, hogy a világ népeit Washingtonba konferenciára akarja összehívni, látszólag az új népszövetség érdekében ténylegesen nem történt semmi.

Most azonban már készül Amerika az első nagy lépésre.

Az Egyesült-Államok ki akar lépni a népszövetségből,

abban a hitben, hogy kilépésével a népszövetséget alapjaiban rendíti meg. Ez a gondolat szintén nem új, de most olyan komoly formában öltött alakot, hogy kivitele csaknem kétségtelen. Amerika ki fog lépni a népszövetségből és ezzel egyidőben meg fogja kezdeni

az új népszövetség kiépítésének munkáját.

Egyelőre nem számít európai államra, Amerika többi államaival együtt fogja megalkotni az új népszövetséget.

Délamerika öt köztársasága: Cosztarica, Honduras, Sansalvator, Qutemala és Venezuela értesítették a népszövetség titkárságát, hogy egyesültek és hogy

független szövetséges államot alkottak: a Délamerikai Egyesült-Államokat.

Az új államalkulásban Panama köztársaság nem vesz részt, mert az mint ismeretes, Cosztaricával ellenséges viszonyban van. Az új államalkulás azonban Cosztarica és Panama villongását is meg fogja szüntetni, az ellentétet a két ország között ki fogja küszöbölni, úgyhogy rövidesen Panama is csatlakozhat majd a szövetséghez. Amerika népszövetségi tervében elsősorban ezekre a köztársaságokra számít, amelyek már be is jelentették a vételüket.

Az új népszövetség terve

az amerikai szeparációs politika eredménye.

Az amerikai politikusok elégedetlenek azzal, akik sok kérdésben olyan makacsok, hogy ezzel csak hátráltatják Európa gazdasági életének konszolidációját, ami Amerikára nagy károkat jelent. Elégedetlenek azért is, mert Amerika, amelynek a háború utolsó szakában döntő szerepe volt, most háttérbe szorult, elvesztette a kezdeményezés és a döntés jogát. Az amerikai szenátusban ezért már el is hangzott

az első támadás Harding külpolitikája ellen,

amely ígéretei közül épen az nem valósította meg, hogy Amerika visszanyerje a világ sorsának intézésében megfelelő pozícióját. Az ellenzéki felszólaló La Folette szenátor volt, aki az amerikai kormánytól Európa ügyében még több passzivitást követel. A szenátor határozati javaslatot nyújtott be, amelyben azt javasolja, a szenátus mondja ki, hogy

helyteleníti Amerika tényleges részvételét a legfelsőbb tanácsban.

Ha Amerika tényleg kilép a népszövetségből, önmagától megszűnik részvétele a legfelsőbb tanácsban is.

Közben Európa két konfliktusa: a német területek kiürítése és Felsőszilázia kérdésében alig történt valami. Mayer párisi német meghatalmazott miniszter ma hosszabb ideig tárgyalt Wygand tábornokkal, a megbeszélések után pedig megjelent Briand miniszterelnöknek, akit arra kért, hogy a katonai alakulatok leszerelésére vonatkozó rendelkezést vonja vissza. Briand kijelentette, hogy minden körülmények között

követeli a csapatok leszerelését,

mert ellenkező esetben a szövetségesek kénytelenek lesznek büntető rendszabályokhoz folyamodni. A német kormányt a leszerelés

idejének kitolására az kényszeríti, hogy a leszerelés technikai keresztülvitele nagy nehézségekbe ütközik és bár a bajor kormány is hozzájárult ahhoz, hogy az Einwohnerwert leszerelik, nincs elég ereje és hatalma, hogy azt ténylegesen keresztülvigye. A francia kormány viszont mitsem tett eddig a megszállott német területek kiürítésére. Az angol kormány emiatt interveniált is már egyszer, most újból jegyzéket küldött a francia kormányhoz, amelyben

erőlyes hangon követeli a Rajna-menti városok azonnali kiürítését.

A jegyzék erőlyes hangja Párisban nagy megröbbenést keltett.

A Reichstagban ma Wirth kancellárhoz interpellációt intéztek a leszerelés kérdésében. A kancellár a hozzáintézett interpellációra a következő választ adta:

— A kormánynak a legnagyobb gondot a leszerelés keresztülvitele okozza. A leszerelésben a kormány igyekszik a szövetségesek által előírt módon eljárni. De minduntalan súlyos nehézségekkel találkozik. Ezért azonban nem szabad azt hinni, hogy a kormány nem rendelkezik elegendő erőlyel, de az alakulatok leszerelése most még korai és végzetes is lehet. Igyekezünk figyelmeztetni a szövetséges kormányokat arra a veszélyre, amelyet a leszerelés jelenthet. A szövetségesek azonban ragaszkodnak ehhez a követelésükhöz. A leszerelés lassan bár, de mégis folyamatban van.

Wirth kancellár a Reichstagban még kijelentette, hogy a kormány

a behozatalt meg fogja szorítani és arra fog törekedni, hogy a kivitt lehetőleg fokozza. A német néppárt elhatározta, hogy Wirth kancellárnak a szövetségesek által követelt kötelezettségek teljesítésére szabadkezet engedélyez.

Felsőziléziában a harcok tovább folynak. A felkelők csapatai bevonultak Plessbe és a védőrséget elfogták. Negyedikén a szövetséges csapatok a várost visszafoglalták. Hartmann bírodalmi képviselőt, akit a lengyel felkelők foglyul ejtettek, kiszabadították. A legutóbbi jelentések szerint a fogságba esett németeket a lengyelek borzalmasan megvizsgálják.

Amerika és Japán részveszt a boulognei konferencián

Bécs, jun. 3. (Damian.) Londoni jelentések szerint az amerikai és japán kormány jegyzéket küldött a szövetségesekhez, melyben bejelentik, hogy a boulognei konferenciára, elküldik képviselőiket. Antantkörökben a jegyzéket nagy meglepéssel vették tudomásul.

Moses Hesz

(1812—1875)

Ira: Szabó Imre

A negyvenes évek nyugtalan, forrongó atmoszférájában egy lelki egyensúlyával küzdő fiatal ember tűnt föl: Moses Hesz, hírlapíró. A fiatal publicista végigcsinálta akkoriban az igazságot keresők benső evolúciót. Spinozista volt és isteni teremtésűséget talált a Természet minden megnyilatkozásában, majd Marx és Engels környezetéhez vonzódott és a hegeli tanokban kereste az igazság magvát, de azután tőlük is eltávolodva, Bakunin ideális anarchizmusában látta az emberi fejlődés csúcát. Internacionális Parisban, ahova emigrálnia kellett, még szilárdabb gyökereket vert, mint német otthonában, ahonnan a forradalom bukása kizavarta.

Az asszimiláció nagy hullámverése akkoriban kezdődött Németországban és az ár előntéssel fenyegette mindazon országok zsidóságát, amelyekben a zsidó már a polgári szabadságok, a megbecsülés boldogságát remélhette. Kevesen mertek megállni az áramlatban és egy intő szóval figyelmeztetni a zsidóságot, hogy ne olyan mohón rohanjon az asszimilációba, amelyet drágán, nemzeti különlése árán kell megfizetnie. Kevesen mertek megmondani, hogy az asszimiláció egyoldalú és hogy a zsidóság nem ért kapja, mert népek és királyok hirtelen zeremesek lettek beleje.

Meghosszabbították Erdélyre a sékelek elszámolásának határidejét

— Junius 25-ike a végső terminus —

Köztudomásu, hogy a múlt évi londoni cionista konferencia a világkongresszust illető határozataiban csupán a kongresszusra küldendő delegátusok számát állapította meg és a Világ-szervezet központi végrehajtó bizottságára bízta annak meghatározását, hogy hány sékelnyugtát küld egy delegátust. Természetes, hogy ilyen körülmények között a központi végrehajtó bizottságnak a kongresszus előtt bizonyos terminust kellett megjelölnie, amíg az összes sékelnyugtát Londonba be kell folyniok. London ezt a terminust junius 1-ében állapította meg.

Az Erdélyi Cionista Szervezetet ez a határozat a lehető legkellemelembb helyzetbe hozta, mert a Londonból küldött sékelnyugtát legnagyobb része már a postán elveszett és a londoni központ többszöri sürgetésre csak nemrég engedte meg, hogy az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség a kényszer helyzet folytán, saját nyomásu nyugtát használhassa fel ideiglenes nyugtának. Így a rendelkezésre álló idő oly rövid lett, hogy lehetetlennek látszott eredményes sékelagítációt lefolytatása. A Zsidó Nemzeti Szövetség központi sékelosztályának többszöri megkeresésére, most végre kivételesen belement London Erdély számára az elszámolás terminus kitolásába, amennyiben ma érkezett levelében közli, hogy azokat a sékeleket, melyeknek díja Erdélyből junius 25-ig Londonba átutaltatott, választási alapul jogosultnak ismeri el.

Tekintettel arra, hogy ez az első alkalom, mikor Erdély zsidósága képviselőit a zsidó nép parlamentjébe elküldheti, az első alkalom, hogy azt a nagyszerű munkát, amelyet itt a forradalom óta végeztünk, a világ zsidóságának megmutathatjuk, ennek pedig egyetlen módja, hogy minél több delegátust küldhessünk ki a kongresszusra, a kis intéző bizottság sékelosztálya ez uton is nyomtatékosan felhív minden elvtársat arra, hogy minden energiát felhasználva és minden módot igénybevéve, a jelzett időpontig az elérhető legjobb eredményeket mutassák fel.

A kevesek között volt S. L. Steinheim, aki eleinte nem mert másként, mint a költészet virágnyelvén megszólalni. A nacionalizmus nála még bizonytalanul nyilatkozik meg. A zsidó nép nagyráhitottságát abban látja, hogy az egész világ erkölcsiének, vallásos életének magvetője.

Du selber, Du ewiges Bundesvolk,
Zahllose Schaar unter Völkern zerstreut
Du bist Priester und bist Opfer.
Ein lütiger Zeuge Gottes.

Fürwahr dess rühmt sich kein Erdenvolk,
Dess rühmt sich der Stämme keiner,
Der Enstagung und der Treue,
Des Zeugnisses um die Wahrheit.

A zsidóság kinszenvedése, megalázottsága csak tartozékai a nagy hivatásnak, amelyet Izraelnek be kell töltenie. Ez megérteti a mulat, de nem a jelent. Steinheim nem tudta fölfogni, hogy istentől ilyen magasztos misszióra kiválasztott nép miért rohan úgy az asszimiláció csápjai közé, miért veti meg azokat, akik közül származik, miért rösteli ősei tanításait, miért nincs önbizalma és miért hagyja el tömegesen a zászlót, amely alatt elmúlt századok zsidó generációi tömörültek.

Ez ellen küzdött Steinheim — költeményekben. Egy kötetlen beszédben megjelent írása, „Die Offenbarung nach dem Lehrbegriff der Synagoga” már valamivel határozottabban szól a zsidó nacionalizmusról. Az első kötet,

A Times az arabok ellen

Milyen legyen a palesztinai véderő?
— Az Uj Kelet tudósítójától. —

Bécs, június 2. A cionista világszervezet tagja, Wladimir Jabotinski tudvalevőleg hosszabb cikket közölt a „Timesban” a legutolsó arab—zsidó zavargásokról és ezalkalommal kitér az angolok politikájára, amelyet nem minden tekintetben helyesel. Jabotinski azonban nem állott meg a kritikánál, hanem komoly, átgondolt javaslatokat tett a helyzet orvoslására és különösen arra, hogy a most újjáépülő ország hasonló megrázkódtatásoktól mentesíttessék.

A „Times” vezércikkben foglalkozik Wladimir Jabotinski érveivel és kifejti, hogy Angliának most már kötelessége, hogy az arabok loyálisan viselkedjenek a zsidó nemzeti otthon gondolatával szemben.

„Nemcsak a zsidóság javát szolgálja a deklaráció, — írja a Times — hanem az arabokét is. Amikor a zsidóság kapta meg Palesztina közigazgatását, akkor azt becsületesen és következetesen végre kellett volna hajtani. A félmunka mindenképpen ártott az ügynek. Az arabok hiába okoskodnak, hiába szeretnék Palesztina fölött megnyerni a hegemoniát, ez ma már teljességgel ki van zárva. Az uton amelyet Anglia megkezdett, nincs visszatérés. Ki bántotta az arabokat? Érdekeik mindenképpen meg vannak védve, nemzeti életet élhetnek, gazdaságilag pedig csak nyertek azzal, ha olyan munkakedvvel felruházott nép, mint a zsidó, csinálja a kulturát a Biblia régi országában. Az arabok egy percig ne legyenek kétségben aziránt, hogy az ország a zsidók nemzeti otthona lesz.”

A vezércikk azután kimerítően foglalkozik a véderővel, amit Palesztina fel fog állítani. Arabok és zsidók egyforma arányban való felvételét kell keresztül vinni, mert csak ez biztosítja Palesztinában a nemzetiségek között az egyensúlyt a végrehajtó hatalomban. A cikk kifejti azután, hogy a zsidó bevándorlás felfüggesztését most már nem kell végrehajtani, minthogy a rend helyreállott és az angol csapatok jelenléte a szanvedélyek kirobbanását ugys megelőzi.

Mindenképpen fontos — így fejeződik be a cikk, — hogy a parancsnokság felerészben zsidó, felerészben arab legyen és hogy tiszték személyükben legyenek felelősek katonáikért. A zsidó és arab légiókon kívül követeli még, hogy a Palesztinában állomásozó angol csapatok közé is főleg zsidókat és megbízható arabokat sorozzanak.

amely 1835 ben jelent meg, még egészen a költemények idológiájában gyökerezik, a második és harmadik kötet 1856 ban került a könyvpiacra és már itt kibontakozik teljes fejlettségében egy mélyenjáró gondolkodás rendszere és egy szív, amely a tömegek fölszabadulásáért dobog. A könyv Moses Heszre, a fiatal emigránsra nagy hatást tett, de azért képtelen volt mégis nemzetien gondolkodni. Aki forradalmi levegőt szívott magába, jó ideig nem tud megbarátkozni a forradalom bukásába és valami különös idegreflex hatalmában tartja. Így volt ez Moses Hesz-el is, aki sokat küzdött, tépelődött magában, önmagába mélyedt és szemlélődött, míg megtalálta a maga és nemzete utját. Lemondott a világforradalomról, ami akkor a politikailag bukottak reménye volt és a zsidóság multján és jelenén okulva, zászlót bontott a cioni eszméért.

A multból legjobban a damaszkusi eset érdekelte és új és immár megtántoríthatatlan meggyőződése számára ennek a jelenségeiből vont le konzekvenciákat.

Azok számára, akik nem ismerik, vagy már elfelejtették a damaszkusi vérvádat, álljon itt annak összefoglaló, rövid ismertetése.

1840. február 15.-én (Adar 1.) Damaskusban eltűnt pater Tomaso és szolgálja. E: a páter nem élt valami különösen szent és visszavonult életet; szerette a társaságot, brocskát és néhanapján a szemrevaló fehérnét is.

A lakásfelmondás és a béremelés szabályai

Zavarok a lakásügyekben — Béress tanácsos nyilatkozata

— Az Uj Kelet tudósítójától. —

Az „Uj Kelet“ megírta, hogy a parlament új lakástörvénytervezetet készít elő. Minthogy az erre vonatkozó javaslat már régebben nyilvánosságra került, zavarólag hat a jelenleg fennálló lakásügyek elintézésénél, olyannyira, hogy sok esetben a háztulajdonosok már élnek az új törvénytervezetben biztosított jogaikkal. Az utóbbi időben nem egyszer történt meg, hogy

az új lakástörvényre való hivatkozással egyes háztulajdonosok felmondtak lakóiknak, vagy a bérszöveget meg nem engedett módon felemelték.

A lakásügyek elintézési módjának teljes tisztázása céljából munkatársunk informálódott Béress János tanácsosnál, Kolozsvár lakbérleti bizottságának elnökénél, aki a következő felvilágosításokat adta:

— A lakbérleti ügyekre vonatkozólag jelenleg a Monitor Official 48/921. számában megjelent tizenkét pont és a polgári törvénykönyv 581. paragrafusa érvényes. Az első a bérszöveg megállapítására irányadó, a második a felmondást szabályozza. A lakbért felemelni szabad. Ha azonban a bérlő az emelést bármilyen okból nem fogadja el, a háztulajdonos a városi lakbérleti bizottsághoz fordulhat döntés céljából. A lakbérleti bizottságnak az az álláspontja, hogy

indokolt esetben tizenöt—száz százalékos béremelést engedélyez.

Ezt főképpen nagyobb lakásoknál, vagy üzlet-helyiségeknél teszi, ahol a bérlő jövedelme is nagyobb. Hadiárak, hadiövezgyék és más, belátást érdemlő kórákkal szemben az emelést csak a legkritikább esetben hagyjuk jóvá.

— Felmondani csak egy okból lehet:

ha valaki nem fizeti pontosan a házbért.

Erre az esetre még a magyar törvénykönyv 581. szakasza intézkedik. A háztulajdonosnak joga van a nemfizető lakók lakásából kitelepíteni. Előzőleg azonban a járásbíróshoz kell keresetet beadnia.

Semmiféle más esetben, kivéve a rendkívüli elbírálás alá esők okokat, nem lehet felmondani.

— Akinek bármilyen lakbérleti ügye van, természetesen, ha már használt lakásról van szó, békés megegyezés sikertelensége után,

Javadalmazásából azonban nem igen tellett ezekre a kedvtelésekre; a páter tehát felcserekedett és himlőjárvány ellen vezetett oltásokat. A pácienseiben nem tett különbséget; aki megfizette, akár mohamedán, akár zsidó, akár tüzimádó volt, részese lehetett az oltásban. Bejárt a zsidónegyedbe is (a városban akkoriban ötezer zsidó család élt) és ha nem akadt páciens, akkor könyvvel, ruhákkal, pénzbevéltással kereskedett.

Eltűnése előtt két-három nappal — erre szavahihető tanúk voltak — Tomaso összevesszett egy török öszvérhajcsárral.

A páter, aki akkor kissé ittas lehetett, csunyákat káromkodott és szidta a muzulmán vallást. A hajcsár sem maradt adós a felelettel, csunyán visszavágott és tettelegességre került a sor. A páter alaposan megragadta a hajcsárt, aki tehetetlenül tűrte az ütlegeket, mert a szerzetes szolgálja is jelen volt és urának mindenben segített. A verekedés végén a hajcsár így fenyegetődzött:

— Allahra esküszöm, hogy ezeket a hitetlen kutyákat a saját kezemmel fojtom meg!

Muzulmánok, kik jelen voltak az esetről, fölháborodva jelentették ki, hogy az öszvérhajcsárnak igaza van és Tomaso megérdemli, hogy ott a helyszínen félholtra veressék.

Az eset után páter Tomaso nem jött vissza a klastromba.

(Folytatjuk.)

nyújtson be kérvényt a városi lakbérleti bizottsághoz, (Városháza I. emelet) ahol ügyét megvizsgálják és meghozzák a döntést. Lakbérleti tárgyalást minden héten szombaton tartunk, amelyeken a feleknek személyesen kell megjelenniük. Mintegy negyven-ötven esetben hozunk hetenként ítéletet. Ezek legnagyobb része tisztviselők lakásügyei, mert a lakbérleti bizottság elsősorban tisztviselők dolgával foglalkozik. De magánfelek esetében is épen olyan tárgyalgossággal döntünk, mint egyébként.

— Sokan nem tudják, hogy mire való a lakbérleti bizottság és mire a lakáshivatal és a kettőt felcserélik egymással. Pedig mindkét intézménynek szorosan körülírt hatásköre és munkaköre van. A lakáshivatal, amelyet most dr. Dandea tanácsos fog vezetni, tulajdonképpen nem is hivatal, inkább valami „lakásszerző iroda“, amely hajéktalan tisztviselőknek lakást próbál szerezni.

A lakáshivatalhoz tehát csak azok forduljanak, akiknek lakásuk még egyáltalában nincsen

és lakást akarnak, vagy van és változtatni akarják. De csakis tisztviselőemberek. A magánosoknak szabad lakásforgalmat engedélyeztünk, amelyek keretében úgy helyezkedhetnek el, ahogyan tudnak. A lakáshivaltól teljesen függetlenül működik a városi lakbérleti bizottság, amely viszont nem lakásszerzővel, hanem „lakásbiztosítással“, vagyis a már megszerzett lakások használata alatt felmerülő esedleges vitás kérdések elintézésével. Mihelyt tehát valakinek már lakása van, a lakáshivatal a bérlő és háztulajdonos között fennálló jogi viszonyba be nem avatkozhatik,

Erre már mi, a lakbérleti bizottság vagyunk illetékesek.

Béress tanácsos felvilágosítási bizonyára hozzá fogunk járulni ahhoz, hogy a háztulajdonosok és bérlők között jelenleg előforduló anomáliák megszűnjenek és a jogtalan felmondásoknak és a béremeléseknek véget vessenek.

Milliók történelmi emlékekért

— Árverezik Lajos Viktor főherceg hagyatékát —

Bécs, június 5. A Dorotheum Ferenc-József termében árverezik Lajos Viktor főherceg híres hagyatékát. A legnagyobb érdeklődés a festménygyűjtemény iránt nyilvánult meg, amelyben Waldmüllernek néhány igen szép alkotása is eladásra került. Waldmüller híres virágváza-festményéért egyedül másfélmillió koronát fizetett egy műbarát. Philip de Champagne egy portróját 440.000 koronáért veték meg, Friedrich Gauermann egy főműve pedig 310.000 koronáért kelt el.

Óriási volt az érdeklődés Napoleon irókészlete iránt. A művészi irókészleten Napoleon a hugának, Karoline Miratnak elefántcsont miniatürje látható. Az irókészlet Napoleon huga nápolyi királynővé történt megkoronázása emlékéül ajándékozta császári bátyának. Ezt Napoleonrelíkvitát 1 millió 400 ezer koronáért adták el. Az új tulajdonos nem akarta magát megnevezni.

Az aukció másik eseménye Napoleon feleségének Mária Luizának utazókészlete volt.

A kazetta mahagonból készült, benne egy kerek cukordoboz, teakanna és több aranyozott ezüst fűszertartó vonja magára a figyelmet. Az egész Martin Biennais párisi híres aranyműves munkája. A készlet kikiáltási ára másfélmillió volt és 3 millió koronáért adták el. A vevő személye ismeretlen, mert megbízott utján árverezett.

A főherceg butorait is a kikiáltási ár háromnegyszeresén veték meg. Az aukció utolsó napján 17 millió korona folyt be a műkincsekért.

Az osztrák kormányválság

Bécs, június 6. (Damian) A kormányválság még mindig nem ért véget. A köztársasági elnök ma több keresztény-szocialista vezért kihallgatáson fogadott. Általában az a vélemény, hogy a Mayer kabinet minden változás nélkül megmarad. Mayer-kancellár nyilatkozott az újságírók előtt és kijelentette, hogy lemondásához ragaszkodik mindaddig, míg a csatlakozási mozgalmak véget nem érnek.

Az olasz kormány válsága

A nemzeti blokk és az ellenzék — A fascisták szerepe — Holnap nyitják meg a kamarát

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Róma, jun. 5. Holnap nyitják meg az olasz kamarát, amelyben először jelennek meg az újonnan megválasztott képviselők. Bár a kamara pártjaiban vannak eltolódások, lényegesen mégse változott meg a képviselők házána képe. Giolitti az előző kamara feloszlására az olasz politika ingadozása, a pártok éles ellentéte készítette, az új választásokat azért írta ki, mert úgy vélte, hogy a háboru óta lényegesen megváltozott az ország népének a hangulata, politikai felfogása; az új kamarában a mai Olaszország képviselőit akarta látni. De nemcsak ezek voltak a választások indító okai: a kormánynak nem volt abszolút többsége, a pártok éles viszálja miatt ilyen többséget összekovácsolni nem is lehetett volna. Giolitti azt hitte, hogy az új választások a kormányt olyan erős kormányzópárthoz fogják juttatni, hogy annak erejével a kormány egész belpolitikai és külpolitikai programját meg tudja valósítani.

Giolitti csalódott. Kormányának a helyzete a választások óta nem javult, sőt rosszabbodott. A választások nem hoztak a pártokban olyan eltolódást, mint azt Giolitti remélte. Az új kamarában 535 képviselő ül, közülök 122 szocialista, 16 kommunista, 107 katolikus néppárti. A többi 290 képviselő alkotja a kormánypárti blokkot, amelyek azonban csak a neve blokk, minthogy a hozzátartozó különböző politikai csoportok között sokkal kisebb az egység, mint volt az előző kormányzópártban. Az új parlamentben két új párt vonult be: a fascisták és az agrárok. A választások alatt ez a két párt szembenállott a nemzeti blokkal. Később csatlakoztak a blokkhoz, amelyhez tíz republikánus képviselő is tartozik. Erre a tíz képviselőre azonban nem számíthat a kormány. A helyzet már most az, hogy 230 kormánypárti képviselővel szemben 255 ellenzébi képviselő áll.

A kormányzó pártoknak ez az együttműködése kétségtelenül időleges. Mert a kormányzópártban olyan ellentétes érdeki pártok egyesültek, amelyek huzamos együttműködése teljesen lehetetlen. A blokk, amelyet a választások hoztak össze, voltaképpen csak a választásokra egyesült: a szocialisták és a néppárt ellen. A választások alatt a kormány a maga erejével támogatta a harcot a szocialisták ellen, akik nem akartak belépni Giolitti kormányába és a néppárt ellen, amely bent volt ugyan, de állandóan kivonulással fenyegette a kormányt.

Giolitti nem számolt a fascistákkal sem. De azok már benne vannak a blokkban, magukhoz ragadták a vezető hatalmat és megváltoztatták teljesen a blokk képét. A fascisták nem rokonszenveznek Giolittival és annak politikájával. Körük csoportosulnak: a jobboldali Salandracsoport, a baloldali reformisták, a nacionalisták és radikálisok. A fascisták élén Mussolini áll, a fascista képviselők száma 35. Ezekre a kormány színtén nem támaszkodhat. A velük is csökkent blokk pedig nem alkot már többségi pártot. A pártok ilyen elhelyezkedése mellett Giolitti, ha kormányon akar maradni, kénytelen lesz ismét a szocialistákkal tárgyalni, talán meg is nyeri őket, ma csak azért is, hogy letörjék legadázabb ellenségeiket: a fascistákat. Ebben az esetben viszont a néppárt vonul fel a kormány ellen, mert ez tudni sem akar olyan kormányzatról, amelyben a szocialisták képviselve vannak. A helyzet nem változna, ha Giolitti a szocialisták helyett a katolikus néppártot vonná bele a kormányzásba. Giolitti kormánya tehát nem életképes, a kamara holnapi megnyitása valószínűleg a Giolitti kormány közeli bukását fogja előkészíteni.

Minden egyes megye legalább egy delegátust küldjön a kongresszusra! Minden zsidó fizesse be a sékelét!

Fiume Olaszországé lett

Megegyezett Olaszország Jugoszláviával — A jugoszlávok megkapják Susakot és Baross kikötőket

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Róma, jun. 5. Az olasz-jugoszláv tárgyalások D'Annunzio fiumei kalandja után gyors iramban haladtak előre. Az olasz kormány a dalmát tengerparti több városát és dalmát szigeteit engedte át Jugoszláviának, hogy azt a tengerhez, tengeri kikötőhöz juttassa. A hosszantartó tárgyalásokat, amelyek eredménye a dalmát tengerparti és az albán kérdés elintézése volt, akkor folytatták, amikor D'Annunzio kénytelen volt elhagyni Fiumét. A tárgyalások már most Fiumére, Fiume hovátartozásának kérdésére zsugorodtak össze. Jugoszlávia nem szívesen mondott le erről a jófejkésű, kiépített gazdag kikötővárosról, mert hiszen Szerbiának régi vágya volt, hogy a birodalomnak két hatalmas kikötője legyen: Fiume és Szaloniki. Viszont Olaszország minden édozatot meghozott, hogy Fiumét megtarthassa, mert erre a kikötőre Adria hegemóniája érdekében szüksége van. Fiumével ugyanis Olaszország teljesen uralja az Adriatengert, ami részére nemcsak politikai és gazdasági, hanem védelmi szempontból is fontos. Az olasz és jugoszláv kormányok most végre megegyeztek Fiuméra is. A megegyezés

lényege az, hogy Olaszország megtartja Fiumét, viszont átengedi Jugoszláviának Susakot és a Baross-kikötőt. Természetesen a kikötők környékét is Jugoszlávia kapja. Mini legutóbb az olasz-jugoszláv megegyezés után nyomban kiűritette Olaszország Jugoszláviának engedett Adria-partvidéket, a megegyezést most is nyomban keresztülvisszük Susák kiűritését már megkezdették. Az olasz csapatok onnan már kivonultak, a többi Jugoszláviának átengedett területet június 20-ig őrítik ki az olasz csapatok.

Susák lakossága örömmel látja, hogy Jugoszláviához fog tartozni, mert itt a népesség túlnyomó része horvát és csak igen csekély számban olasz. Ezzel szemben Baross túlnyomó részben olaszok lakják, akik a megegyezés hírére küldöttségben jártak gróf Sforza külügyminiszternél és tiltakoztak az ellen, hogy Jugoszláviához csatolják őket. Az olasz külügyminiszter megnyugtatta őket és kijelentette, hogy az olasz kormány a város érdekeit minden körülmények között meg fogja védeni. A küldöttség vezetői hangostatták, hogy ragaszkodnak ahhoz, hogy Olaszország fennhatósága alatt maradjanak.

A szövetségesek ellenőrző bizottságot küldenek Magyarországra

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Budapest, június 5. A magyar politikai életet jelenleg a trianoni békeszerződés végrehajtásával járó kérdések foglalkoztatják. Nyugatmagyarország ügyében a legfelsőbb tanács május 29-én újabb határozatot hozott, amelyet jegyzékben a párisi diplomáciai képviselőknek át is adtak. A tárgyalások az osztrák kormányválság miatt egyelőre megszakadtak. Számolnak azzal, hogy az antant a legközelebbi időben belül keresztülviszi Nyugatmagyarországot átadását, márcsak azért is, hogy a nagynémet csatlakozási mozgalmat gyöngítse ezzel; Ausztriában. Természetesen, hogy a békeszerződés végrehajtásához tartozik Baranyának kiűritése és Magyarországnak való átadása, ami így szintén megtörténik, bár az ottani munkásság a megszállás fenntartását kérte mindaddig, amíg Magyarországon a jelenlegi rezsimet fel nem váltja egy demokratikus, liberális kormányzat.

A békeszerződés végrehajtásának másik kérdése a háborús kártérítés és jóvátétel. Ebben a kérdésben a hangulat elég bizakodó. Lloyd George angol miniszterelnök a magyar lapok híradása szerint egy újságírónak kijelentette, hogy miután Magyarországot a békeszerződés erősen megcsönkítette, az angol kormány azon lesz, hogy más módon legyen segítségére. Így a hadi kártérítéstől Magyarország fel akarja menteni. Ezzel szemben Lord Curzon a kisantant londoni követivel együtt mindent elkövet, hogy a jóvátétel kérdésében Magyarország se kezeltesse enyhébben, mint a többi legyőzött ország. Budapestre valószínűleg nem megy jóvátételi bizottság, hanem egy ugynevezett kontrolmisszió fogja ellenőrizni a békeszerződés végrehajtását.

A francia kamara a trianoni békeszerződés vitáját keddre halasztotta. Maro Saguninore előterjesztést tett a kisebbségi jogok érvényesítésére vonatkozólag és javasolta, hogy a francia kamara mondja ki a békeszerződésben biztosított kisebbségi jogoknak feltétlen alkalmazását. Egyben biztosítja a francia kormány a magyar kormányt, hogy a kisebbségek ügyét diplomáciai uton a legkielégítőbb módon fogja elintéztetni. Prágában most folynak a cseh-magyar előzetes tárgyalások, amelyeket június 8-án folytatnak Budapesten. A tárgyalásokra harminctagú cseh delegáció érkezik a magyar fővárosba és minden valószínűsége megvan annak, hogy a két ország közötti gazdasági szerződés rövidesen lét ejő.

Készüljete a XII-ik kongresszusra! Minden zsidó fizesse be a ékelét!

Vladivosztok — köztársaság

London, június 6. (Damian.) Vladivosztokban kiküldötték a köztársaságot. A kormány ki-mondta a bolsevikiktől való elszakadását és szociáldemokrata programot ad. Az új állam Japán védnöksége alatt áll.

A japán-angol szövetség

London, június 5. (R. T. I.) Ebben a hónapban lesz a brit birodalom országainak birodalmi konferenciája Londonban. Legfontosabb tárgya a japán-angol szövetség megújítása. Az angol kormány nem foglal állást addig ebben a kérdésben, míg a birodalmi konferencia be nem fejezi tanácskozását.

Elmarad a portorosei konferencia

Prága, június 5. (R. T. I.) A külügyminisztérium német nyelvű félhivatalos lapja közli, hogy a portorosei konferencia valószínűleg elmarad, mert a római tárgyalások tulhosszúra fognak nyulni és különösen is tisztázni fogják a régi monarchia és az utódállamok közötti függőben levő ügyeket.

Az olasz-Zeppelin első útja

Róma, június 5. (R. T. I.) Ma éjjel indult első útjára az „Ausonia” hadi-Zeppelin, amelyet Németország a békeszerződés értelmében Olaszországnak engedett át. A léghajó a Róma környékén levő zampinói repülőtelepről kelt utra Cagliari felé és nyolcadfél óra alatt ért Sardinia szigetére. Ma estére várják vissza Rómába az új olasz léghajó cirkálót.

Az olasz állami tisztviselők sztrájkja

Róma, jun. 6. (Damian.) Az olasz állami hivatalnokok a kormánytól fizetésemelést kértek. Mivel az állam ezt nem volt hajlandó megadni, sztrájkba léptek. A kormány most már hajlandó a tárgyalásra, de csak abban az esetben, ha tisztviselők többső részét elbocsáthatja. Giolitti kijelentette, hogy a tisztviselők kérésének teljesítése az állam költségvetését 3 millióval terhelik meg.

Elzárták a kisázsiai török kikötőket

Konstantinápoly, június 6. (Damian.) A török nacionalisták elzárták a kisázsiai kikötőket minden idegen hajó elől. Az intézkedés azért történt, mert a törökök az utóbbi időben tapasztalták, hogy az antant a görögök felé hajlik. Az angorai kormány elrendelte, hogy azokra a hajókra, melyek a kisázsiai török kikötőbe akarnak hatolni, tüzeljenek rá.

PIS PUS

(*) Az angol püspök Jeruzsálemben meglátta Coek rabbit és Jakob Mayert, a legtekintélyesebb két zsidó teológust. Kormányzói kérésre arab és zsidó előkelőségek a minap találkoztak egymásnak, hogy megbeszéljék, mint lehetne a rendet, nem a külső rendet, hanem a belső megértést arab és zsidó között ismét helyrebillenteni. A jaffai vihar után ime a megbékülés aranysugara ömlik a Szentföldre és a munka ott folytatódik ahol abba maradt. — A gyász napjai elmúltak, a zsidó itt is megmutatja, hogy sopánkodás helyett dolgoznia kell és a munkát megindítja. Tel Aviv városi tanácsa engedélyt kért tengeri fürdők építésére. Tel Aviv az a város, amely az utolsó zavargások alkalmával legtöbb zsidót veszítette. Csak természetes, hogy ez a város keresse a leghatékonyabb vigasztalást. És a munkában való vigaszt keresi.

*

↳ Minden iskolás gyerek tudja, hogy nincsen rózsza tövis nélkül. Legjobban tudja ezt Rózsa S. Lajos, aki a fehér terror iskoláján hallgatta az előadásokat. Rózsa S. Lajos kénytelen volt hallgatni, mert ott maradt Budapesten, ahol az ébredés, a keresztény ifjak és tisztá alakulatok az új kurzust hirdették. A kurzus nem volt ilyen lojális, ő nem akarta meghallgatni azokat az előadásokat, amelyek Rózsa szerepelt. Lehurrogta, kifütyülte, lezsidózta, megverte, röviden: fehérterrorizálta. Ami nagyon rossz szó, de esküszünk, hogy a fehér terror ezer szerte rosszabb. A kitűnő baritonistának azelőtt csak a tenoristákkal volt dolga, ezek is megőrtö partnerei voltak; nem így a terroristák, akik nem tudták megbocsátani neki, hogy harsogóbb hangja van, mint a terrornak. Ami nincs egészen így, mert a fehér terror hírneve is kijut Amerikába, ugyszólván, fáradság és kötelességmentesen, amit Rózsa nem mondhat el, mert neki sok kellemetlenséget kellett tűnie, sok fáradságot kiállania, amíg kijutott New-Yorkba. Igaz, hogy ott abban tisztességesen részesült, hogy a világ első operájában, a Metropolitanban a világ első művészei egyikének ismerték fel s most ő Amerika legünnepeltebb baritonistája. A fehér terrornak kellett eljőnie, hogy Rózsa Amerikában megtalálja a tövismentes pályát. Jobb ez így. A pesti Operában csak tövisek vannak rózsza nélkül.

(=) A világháborút megcsinálták, mert nem tudták, hogy mit jelent — mondotta egy pacifista tudós, aki még azt is hozzátette, hogy épen ez a háboru minden borzalmával, kinszenvedésével és pusztításával a legjobb pacifista agitáció, amely lehetetlenné fog tenni annak befejezése után minden új háborut. Az emberek azonban semmit sem tanulnak és mindent felejtnek. A borzalmakat nem-hogy megelégtelték volna, de úgy vélik, hogy azért nem sikerült a győzelmet aratni az ellenfél teljes megsemmisítésével kivívni, mert a pusztító eszközök nem voltak elég hatásosak, a sebek, miket ütöttek, nem eléggé megnyomorióak, a pusztítás nyomokban nem eléggé tömeges. Ha békét akarsz, készüdj a háborura — mondja egy évezredes jelmondat, de ennek megfordítottját csinálják most, bár az eredeti is rossz és csináltak békét, hogy előkészítsék az új háborut. Az amerikai hadsereg egyik tisztje már feltalált olyan mérgezett folyadékot, amelyből néhány csep képes bármilyen élő lényt megölni. Ha ezt a folyadékot megfelelő fecskendővel ellátott edényben repülőgépre szerelik, akkor egy repülőgéppel hét kilométer hosszú és száz méter széles vonalon minden élő lényt, embert és állatot el lehetne pusztítani. Nagyszerű perspektíva! H. G. Wells fantáziája milyen szegényesen dőcög és szárnyaló borzalom mellett. Ee vajjon igaz-e a híradás, vajjon valóban ilyen hatalmas szer-e a földalati szentolaj? Egy pillanatig sem szabad kétségben hagyni a remegő emberiséget s ha másért nem, már azért is érdemes az új háborut megindítani, hogy az emberi agynak e nagyszerű találmányát gyakorlatban is ki lehessen próbálni. A háboru költségét akármelyik nagy amerikai filmvállalat szívesen magárávallja a felvétel monopóliumáért.

Az UJ KELET telefonjai:

Szerkesztőség:	977
Kiadóhivatal:	844
Zs. N. Sz.	558

Sékel

Hányszor hallottad már és mégis hány-szor kell ismételnél még: „A sékel által válik a zsidó egész zsidóvá!”

Megmutatod vele, hogy nemcsak adakozás iránt van hajlamosságod; megmutatod, hogy nem kérkedni akarsz; bebiztosod, hogy igaz hittel hiszel Zsidóországban; bizonyítod, hogy adófizetője vagy egy eszmének, amely nem eszme többé, hanem valóság, nem ködös akarás, amirehhez burkolt, frázisos szövegekkel fogni kell a híveket.

A sékelnyugta jelenti, hogy zsidóim voltod teljes tudatában vagy és tudod, mi a tennivalód magad és testvéreid irányában. Aki a sékelt fizeti, tudnia kell, hogy itt is ott is missziót teljesít. Itt így szól hozzád a sékel:

— **Kifizetél.** Ne hidd, hogy ezzel terhet ráztál le magadról. Ne hidd, hogy eldugod valahova a nyugtát és napi gondjaidon túl nem fog jzgatni semmi. En nyugtalanítani foglak. Mert általam több lettél járómba fogott emberi igáznál. Kell, hogy a közért is legyen egy gondolatod, egy cselekvésed, egy meggyőző mondatod. Ha kifizetél, beléd oltom a cioni gondolatot és ez itt annyit jelent, mint önértékesen vallani, hogy egy tiszta, évszázadok makacs mártíróságán megnemesült faj gyermeke vagy, aki nem veszítette el hitét, hogy ismét a maga életét élheti, a becsületesen nemzetit, amelynek vannak hódító vágyai, de ezeket nem öldöklő fegyverrel akarja elérni, hanem okos példaadással. Egyelőre a fajtádbeli között kell hódítanod. Szerezz új sékelfizetőt! Magyarázd meg, hogy aki befizeti a sékelt, az követet választhat a zsidóság nemzetgyűlésébe, a világkongresszusra, ahol sorsod, a zsidó nemzet sorsá fölött tanácskoznak.

Ott ezeket mondja a sékel:

— Nekem köszönhető, hogy a munka itt nagy arányokban folyik és nem csip-csup farmerkedésben pusztul el minden tehetség és szorgalom. Gony és megvetés közepette kezdtek az idealisták a munkát alig két évtizeddel ezelőtt és ma a materialisták loholnak, hogy a földből minél több és gazdagabb kincseket hozzanak felszínre. Am azért itt is nemzeti földadatot teljesítetek. Aki engem fizet, dokumentálja hogy az ősi földet vére hullajtásával is kész megvédeni. Akiik első voltak a sékelfizetők között, azok közül sokan pecsételték meg vérükkel a föld szeretetét. Az így áztatott földből csak újabb áldozatkészség virulhat.

„A sékel által válik a zsidó egész zsidóvá”
sz. i.

— **Niemerower főrabbi a királynál.** Bukarestből jelentik: A király tegnap fogadta dr. Niemerower főrabbit, aki az audencia során előterjesztést tett Nagyrománia összes zsidó hitközségeinek egyesítésére. A rabbi előadását a felség figyelemmel hallgatta végig és megígérte, hogy az előterjesztéssel foglalkozni fog.

— **Június 2 — a zsidó nép böjtje.** Jeruzsálemből jelentik: Palesztina főrabbinátusa a Vaad Leumi és a Cionista Bizottság hozzájárulásával június 2-án böjtöt rendelt el. Ezen a napon ugyanis harminc napja mult, hogy a jaffai utcai harc áldozatait eltemették. A böjt napján Palesztina minden zsidó lakosa két sillinget adományozott a lemészároltak hátramaradtjai számára.

— **A szlovákiai pártok.** Jirosek, csehszlovák konzul legutóbbi nyilatkozatában tévesen az jelent meg, hogy Srobar a néppárt vezére. A néppárt Hlinka és Juriga vezetése alatt működik, Srobar a nemzeti agrárpárt elnöke.

— **Herbert Sámuel távirata dr. Weizmannnak.** A főkörmányzó a következő táviratot intézte dr. Weizmannhoz: „Köszönet a táviratáért, melyben bizalmát fejezi ki velem szemben és a Cionista Világszervezet felhívásáért. Teljesen egyetérték a felhívás tartalmával, mert a zsidó immigráció sikere teljesen attól függ, hogy a zsidók megfelelő összeget bocsássanak erre a célra az önök rendelkezésére.”

— **A magyar cionisták országos értekezlete.** Budapestről táviratozzák: A magyarországi Cionista Szervezet június 29. és 30-ára hívta egybe Budapestre az országos értekezletet, amelyet a pesti izraelita hitközség nagytérmeiben tartanak meg. A napirend: 1. Jelentés a cionista mozgalom általános helyzetéről és a magyarországi zsidó viszonyokról. Előadó dr. Kahán Niszan. 2. Beszámoló a palesztinai helyzetről, tartja Beregi Armin, aki most jött haza Palesztinából. 3. Beszámoló a magyarországi palesztinai hivatal működéséről, tartja Bisseliches Mózes. 4. Jelentés a Keren Hajjeszód mozgalom eddigi eredményeiről tartja dr. Simon Lajos. 5. Kulturműködés és a sajtó, előadó dr. Schönfeld József. Ezenkívül pénztári jelentés, tükári beszámoló és tisztújító választás van programon.

— **Jugoszláv konzulátus Kolozsváron.** Lepedal Milivoj, az S. H. S. állam Kolozsvárra kinevezett képviselője már ideérkezett és a hivatalos látogatásait megkezdte. A konzulátus felállításának célja, hogy a gazdasági érintkezést és a közlekedést a két ország között elősegítse. Utlevéleket is fognak Kolozsváron láttamozni. Az új konzul július elsején kezd meg működését, addig tanulmányozza a romániai viszonyokat.

— **Churchill nyilatkozik a palesztinai angol politikáról.** Londontól jelentik: Csütörtökön, a hó 2-án Churchill gyarmatiügyi miniszter az alsóházban nyilatkozott Anglia palesztinai politikájáról és kifejtette, hogy fel kell állítani olyan csapatokat, amelyek a rendet minden körülmények között biztosítják. A csapatok megszerzését és felszerelését nemsokára megkezdik.

— **Talaat pasa gyilkosa a berlini törvényszék előtt.** Berlinből jelentik: Pénteken kezdtek tárgyalni annak az örmény diáknak a perét, aki annak idején Berlinben fényes nappal az utcán meggyilkolta Talaat pasa, török nagyvezért. A szenzációs perben most folynak a tanuvalomások.

— **Az expresszvonatok ellenőrzése Budapesten.** Budapestről jelentik: A magyar belügyminiszterium rendelkezése szerint az expresszvonatok utasainak elutazásuk előtt való jelentkezése június elsejétől kezdve nem a főkapitányságon, hanem a pályaudvarokon, a vámvizsgálattal együtt történik. Ez a rendelkezés nem érinti az idegen állampolgárokról szóló jelentkezési és elutazási bejelentést, amelyet ezentúl is a főkapitányság fog eszközölni Béla-utca 5. szám alatti helyiségeiben.

— **Robbanás egy galaci szállóban.** Galacból jelentik, hogy tegnap délben ott a Monopoli szállóban nagy robbanás történt. A robbanás a konyha alatt lévő pincehelyiségben történt. A konyha teljesen összedőlt és az étteremben levő vendégek közül többen meghaltak, többen pedig súlyos égési sebeket szenvedtek.

— **Általános előléptetés a rendőrségben.** A kolozsvári rendőrség legénységét, tisztviselőit, detektíveit Popovic Valér rendőrprefektus előléptette. A polgari rendőrök detektív rangban a manipuláns osztályban kerültek, a detektívek pedig a tizedik fizetési osztályba léptek át. Andreescu büntügyi rendőrkapitányt a bukaresti rendőrigazgatóságnak terjesztették elő kinevezésére.

— **Jövedelem megállapító konferencia.** A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara, a pénzügyigazgatóság felkérésére, hoinap konferenciát tart, amelyen a nyersjövedelemből származható átlagos tisztajövedelmet fogja megállapítani.

— **A városi villamosművek ügye.** A városi villamosművek ügyében tudvalevőleg szombaton olyan irányú döntés történt, amely szerint a tanács a megyei prefektusra, dr. Metesre bízta, melyik vállalat kapja meg Kolozsvár villannyal való ellátását. Ugyanakkor azonban azt az elvi jelentőségű határozatot hozta a városi tanács, minthogy a benyújtott pályázatok közül a választás nem lehet egyoldalú, a város javasolja új pályázat kiírását. Ettől azt reméli, hogy néhány újabb pályázat közül található lesz olyan, amely megfelel minden követelménynek.

— **Vasárnap megnyílik a strandfürdő.** A Rákóczi-sétányon épülő strandfürdő e héten elkészült. A strandfürdő négy oldalát magas deszkakerítés védi, amelyhez öltözőkabinok vannak építve. A fürdőtér közepén tíz méter hosszúságú és huszonöt méter szélességű medence épül, ebbe a Szamosból vezetik a vizet. A medencétől a kabinokig terjed a homokos strand. A strandfürdőt, a fűjegyzőtől kapott értesülésünk szerint, vasárnap nyitják meg. A belépődíj három és öt lei lesz.

— **Egy cseh pénzügyminiszteri főhivatalnok zsarolásai.** Kassáról jelentik, hogy ott a napokban letartóztatták dr. Schäftepénzügyi osztálytanácsost, aki hivatalos minőségében több csalást és zsarolást követett el. Dr. Schäfte a kereskedők adóbevallásainak felülvizsgálására küldte ki a pénzügyminiszterium. Az osztálytanácsos sorra járta a kassai, presovi és bátfai kereskedőket és addig fenyegetődzött üzletbezárással, iparigazolványelkobzással, elitkolt adók miatt pénz- és börtönbüntetéssel, míg a kereskedők az agresszív fellépésű tanácsost néhány ezer koronával meg nem fizették. Szélmérségekben dr. Schäfte feladása is támogatja, aki szintén több kereskedőt megzsarolt. Az egyik „üzlet”-en aztán rajtavesztett, mert egy kereskedő a rendőrséggel egyetértésben feljegyzett sorszámu ezresekkel fizette ki Schäfte, akinél aztán letartóztatásokkor az ezresek megtagadták. A nyomozást most egész Slovenskóra kiterjesztették, mert hivatalos útjában Schäfte máshol is megfordult.

— **Szaszolics Vera meghalt.** Az orosz nihilisták egyik legemlegettebb vezére volt Szaszolics Vera. Ő volt az, aki 1878. febr. 5-én az első merényletet elkövette, agyonlőtte Trepov pétervári rendőrfőnököt. Trepov ugyanis, hogy vallomásra kényszerítsen egy nihilista diákot, megverette. Ez annyira felbőszítette Szaszolics Verát, aki akkor diáknő volt, hogy lelőtte a rendőrfőnököt. Trepov azonban gyűlölt ember volt és megölték a cári Oroszországban az a példátlan eset, hogy a törvényszék felmentette Szaszolics Verát, akit erre Szibériába akartak küldeni, de a diákok kimentették és kiszöktették Oroszországból. Az orosz forradalom kitöréséig Svájcban éledgett, aztán visszatért Pétervárra, ahol most befejezte életét.

— **Nem kell származási bizonyítvány az Angliába exportált árukhoz.** A kolozsvári angol konzulátustól kaptuk értesülésünk szerint a Romániából Angliába bevitt árukhoz származási bizonyítvány nem kell. Beviteli engedély továbbra is szükséges.

— **Házasság.** Sámson Irma és Hirsch Lajos folyó hó 8-án tartják esküvőjüket Székelyudvarhelyen. (Minden külön értesítés helyett.)

Fried Cilike Máramarosziget és Stern Simon Székelyhid jegyesek.

— **A kifoltozott antik szobor.** A „Morning Post” írja: A British Muzeum görög és római régiségosztályának egyik büszkesége, a Demeter szobor, amelyet fellelési helyéről knidosinak neveznek. A szobor szinte teljesen épen maradt fenn, csupán arcát kezdte ki az idő, álla hiányos volt, orráról letörtött egy darab. A laikus közönség gyakran sajnálkozott ezen a hiányon, mire Hamilton Smith, az osztály igazgatója, kifoltoztatta a hiányos szobrot. Gipszből kifogástalan állat és gyönyörű görög orrot kapott a megcsonkított isten. A szakértők természetesen nagyon felháborodtak ezen, Smith azonban azzal mentegetőzött, hogy a legtöbb ember nem tudja örömet lelni egy eltorzított orru arcból.

— **Befejezték a bécsi sakkversenyt.** Bécsből jelentik: Az itteni nemzetközi sakkverseny a következő eredménnyel fejeződött be: I. Sämisch 8, II. Cuve (holland) 7 $\frac{1}{2}$, III. Breyer (Pozsony) 7, negyedik Grünfeld 6 $\frac{1}{2}$ ponttal, ötödik Tartahower 6 $\frac{1}{2}$, dr. Vajda ugyancsak 6 $\frac{1}{2}$ ponttal hatodik, Vokovics hetedik 6 ponttal, Krejcsik 4 $\frac{1}{2}$, Müller 4, Strobl 4, dr. Gruber 3, Gottlieb 2. A verseny második helyezette Cuve, mindössze 20 éves.

— **Rablógyilkos merénylet Egeresen.** Pénteken délután a Kolozsvárhoz közeli Egeres község határában rablógyilkos merénylet történt. Bán Gábor huszonhárom éves kiskapusi lakos a kolozsvári vásárról Egerre utazott és kilencezeröttszáz lei készpénzt vitt magával. Egeresen leszállt a vonatról és gyalog megindult a községbe. Az uton álmos lett és lefeküdt aludni. Alvás közben három férfi megtámadta és el akarta rabolni pénzét. Bán felébredt és dulakodni kezdett támadóival. Ezek azonban késsel összeszurkálták, botjukkal pedig betörték a fejét. Amikor a három férfi látta, hogy Bán eszméletét veszti, gyorsan magukhoz vették pénzét és elmenekültek. Bánt estefelé találták meg az arramenő egeresi lakosok, önkivületi állapotban. Bevitték a községbe és együtt jelentették az esetet a csendőrségnek. Bán másnap reggel visszanyerte eszméletét. A csendőröknek, akik kihallgatták, azt vallotta, hogy a három férfi már Kolozsvártól kísérte és különösen egyikük, aki szürke ruhában és szürke sapkában volt, lesekedett utána minden állomáson. A csendőrség megindította a nyomozást. Bán állapota válságos.

— **Öngyilkosság.** Margareta Costace str. Dorobantilor 70. számú lakos szerelmi bánatában megmérgezte magát és meghalt.

— **Kiirtottak egy családot.** Munkácsról jelentik, hogy Strabicsó községben borzalmas gyilkosság történt. A gyilkosok kiirtottak egy családot, Halpert Eissig talmudtanítót, a feleségét és tíz éves kislányukat. A gyilkosokat a feleséget napon sikerült elfogni Spenik Mária és vőlegénye, Bihari Ikkó személyében. A Halpert-család Spenikék házában lakott és már évek óta a legrosszabb viszonyban éltek, mert Spenikék állandóan azon voltak, hogy a Halpert-családot a házból kiköltessék, ami azonban nem sikerült. Elhatározták, hogy végeznek az egész családdal. A padláson keresztül éjszaka benyomultak Halpertékhez, akik mélyen aludtak. Több fejszecsapással mindhármukat agyonverték és a halottak arcát késsel összevissza vagdosták. A gyilkosok a rendőrségen bevallották tettüket.

— **Bányaszerencsétlenség a mauselvitzi bányában.** Berlinből jelentik, hogy Mauselvitzen a napokban bányaszerencsétlenség történt. A bánya környékét felhőszakadászerű eső következtében hatalmas víztömeg lepte el. Amikor az árnak bejárta az elzárókészülékkel elakarták zárni, a villanyvezeték elromlott és a víz a tárnákba nyomult. A munkások nagy része kimenekült a bányából, de többen nem tudtak a kijáratokhoz jutni és megfulladtak. Az áldozatok száma huszonkettő, mind fiatal 20—45 éves bányamunkás. A bányaiüzem előreláthatólag több hétig szünetelni fog.

* **Ismét kapható** Földes világhírű Margit krémje (szappan, puder, mely pár nap alatt üdév, szép, rozsdás, simává teszi az arcot. Elűntet szepit, májfoltot, minden bőrbajt. Zsírtalan, ártalmatlan, rögtön szepit. Kapható mindenütt.

* **Felhívás.** Aradról—Nagyváradra és Nagyváradra—Aradra naponta jár luxusautó személyenként 260 leiert. Aradon a jegyek Haas és Weisz Deák Ferenc-u. 2. válthatók. Nagyváradon a Központi Újság és jegyiroda Rákóczi-ut. 1. ad ki jegyeket. Aradról reggel 8-kor, Váradról délután 3-kor indul az autó és kivánságra a temesvári vonalhoz szállítja az utasokat.

* **Dr Radnayné Fényes Janka** értesíti az érdekelteket, hogy külföldi tanulmányutjáról visszatérve folyó hó 20-án a róm. kath. főgimnázium tornatermében (Farkas-u. 2.) a legújabb táncok tanításával megkezdí a nyári tánckursusát. Jelentkezni lehet a mai naptól fogva d. u. 1—5-ig Király-utca 28. sz., ajtó 4 balra.

* **Atelierul de Reparatii Corp VI. Armata** Strada Dorobantilor No. 10. Minthogy nagyobb mennyiségű asztalos áruanyagra lévén szükségünk, folszólítjuk a résztvevni óhajító falkereskedőket, hogy e hó 10-én d. e. 10 órakor nyilvános árlejtésen vegyenek részt.

KOZGAZDASAG

Pénzüntézetí központ. Bukarestből jelentik, hogy a pénzügyminiszteriumban tervezet dolgoznak ki pénzüntézetí központ felállítására. A tervezet nemsokára a törvényhozás elé kerül. A romániai pénzüntézetek már régebben bejelentették egyesületeik utján tiltakozásukat a terv ellen. A kormány azonban mégis jónak látja egy központi szervnek a felállítását, amely az ország összes pénzüntézetínek működését ellenőrzi. A pénzüntézetí központ minden valószínűség szerint még ez év őszén megkezdí működését.

Az olasz vasárak. Triestből közlik: Az olasz vasárakról nyert értesülés szerint a triestí fémipiacon főképen a csehslavók és kisebb mértékben az osztrák verseny éreztette hatását. Az olasz gyárak kénytelenek engedelményeket adni, hogy a gyöngébb valutájú országokkal versenyezzenek. Ezt annál inkább megtehetik, mert a szénárak is estek. Az elmúlt héten az olasz vasárak a hengervasárút 120 lírától 95 lírára szállították le, a bessemer acélt 200 lírától 150 lírára.

A bécsi bórpiac. Bécsből jelentik: Az itteni bórpiacra a forgalom minimális. A talpbőr ára hivatalosan 465 korona kilógrammonként: boxcalf fekete 190 K., barna tehénbőr 180 K., marhabox 165 K. és chevreaux 180 K., Nyersbőrök: borju fej és láb nélkül (4—4 $\frac{1}{2}$ kg.) 260 K., per kgr., marhabőr (sózva) 135 K. kgr. ként és lóbbőr 230 cm-től 2300 K. darabonként. Cipők: férfi boxcalf vagy chevreaux (fekete) 1750 K. páronként, marhabox (fekete) 1650 K., tehénbőr 1550 K., „Goodyear-Welt“ (varrott) fekete 1850 K., barna 2000 K. Női cipők fekete ugyannyolyan árban, barna 2000 K., félcipő 1300—1700 K. A németországi hírek szerint erős túlprodukcío van és az árak esnek.

A kassai gyapjuvásár sikere. Kassáról jelentik, hogy a Gazdák Egyesülete által rendezett gyapjuvásáron egy nap leforgása alatt elkelt az összes gyapju. A kassai kereskedők nagyon tartózkodók voltak ugyan, de a vidéki kereskedők részéről aonnal élénkebb volt a kereslet és a mosatlan gyapju kilogrammjáért 17—24 csehkoronát fizettek, míg a mosott gyapju 40 koronánál magasabb áron kelt el.

A behozatal új szabályozása. Megírtuk, hogy a behozatal új szabályozására vonatkozó törvénytervezet kidolgozására a pénzügyminiszter bizottságot küldött ki. A bizottság munkája — mint Bukarestből írják — lényegesen előrehaladt és egyes kérdésekben már határozatot is hozott. Elhatározták többek között, hogy a luxuscikkek behozatalát teljesen megszüntetik és luxuscikkre még kivételesen sem adnak behozatali engedélyt. (Lényegében ez volt a helyzet eddig is. Szerk.) Ezzel szemben más áruk behozatalát nemcsak szabaddá teszik, de behozatalukat nem kötik az eddig szokásos permiszekhez sem.

Valutapiac:

Bukarest, jun. 4. Márka 100—101—, leva 73—75, font sterling 225—230, francia frank 503—506, svájci frank 1050—1100, lira 307—310, drachma 350—360, dinár 180—185, dollár 56 $\frac{3}{4}$ —58 $\frac{1}{2}$, arany 178—182, ezüst 327—, napoleon —, osztrák kor. —, magyar kor. —

Zürich, jun. 4. Bukarest 945, Berlin 897 $\frac{1}{2}$, Amsterdam —, Newyork 573—, London 2223, Páris 4740, Milánó —, Brüsszel —, Kopenhága —, Stockholm —, Krisztianis —, Prága 835, Budapest 240—, Zágráb 425, Varsó 55, Bécs 132 $\frac{1}{2}$, Madrid —, oszt. leb. kor. —. Buenos Ayres —

Nyitakozat

Alulírott szíves tudomására hozom a t. közönségnek, hogy az eddigi Piroosky és Sebestyén cégtől Piroosky Jzsef ur a mai napon barátságos uton megvált, az üzletet saját nevem alatt ujonnan berendezve tovább folytatom. A nagyérdemű közönség szíves támogatását kérem.

Cluj, 1921. június 5.

Sebestyén s. k. fodrász.

SZINHÁZ

Magyar Nemzeti Színház

Heti műsor:

Kedd: Lakmé. (Opera-repriz. Baranyay Jolán bucsufőlépésével.)
Szerda: Cseregyermek. (Operette-ujdonság tizenkettőszere.)
Csütörtök: Pillangó főhadnagy. (Operette-repriz. Új szereposztással s új betanulással.)
Péntek: Vadgalamb. (Operette-ujdonság, 6-odszor. Hegyi Lili főlépésével.)
Szombat: Gyémántkőszűrűs. (Negyedszer.)
Vasárnap: Gróf Monte Christo. (Új betanulással s új szereposztással.)
Hétfő: Gróf Monte Christo.

A színházi iroda hírei:

Szombaton: „Gyémántkőszűrűs“ negyedszer. A „Gyémántkőszűrűs“ nagy és egyre fokozódó sikerére való tekintettel az igazgatóság e hét végén műsorváltozást csinált, hogy negyedszerre is kitzhessen a „Gyémántkőszűrűs“-t. Így tehát szombaton este nem a „Bohémélet“-et, hanem a „Gyémántkőszűrűs“-t fogják előadni. Az előadás 8 órakor kezdődik. A szombati „Gyémántkőszűrűs“-re már most megváltathatók a jegyek. — Gróf Monte Christo. A drámai műhelyzet nagy kedvvel és szorgalommal készült a „Gróf Monte Christo“ reprizére. Vasárnap és hétfőn este dják a „Gróf Monte Christo“-t. — Az előadások kezdete: Szombattól az előadások 8 órakor fognak kezdődni.

A mozgók műsora:

Apollo-mozgó. Kedd, szerda „Egy titokzatos gyilkosság“, éreztető bűnügyi dráma, főszerepben Elvire Vantier kisasszony és Rex Stocken. Csütörtök, péntek Fred Roll I. része, „A gavallér betörő“. Louis Ralf nevű francia színész a címszerepben. Szombat, vasárnap Fred Roll II. rész, „A gummikirály“. A gazember már jobb utra térne, de ekkor lecsap a reá a büntető igazságszolgáltatás és az esküvőjéről viszik a börtönbe. — Egyetem-mozgóban kedden, szerdán nagyzerű Corvin film! „A Sárka Arnyék“. A kínaiak hatalmukba akarják keríteni az amerikai gazdasági életet és vele a politikai hatalmat. Végül is adáz hancuk a fehér faj győzelmével végződik. Csütörtök, péntek, szombat a filmek diadalmas királyoje „Cezarina“. Első fejezet: A „Sárka ember fehér barátja“. Vasárnap csak egy napig Corvin szenzáció, a „Fegyenc“, Törzs Jenővel és Rajna Alicével a főszerepekben. — Uránia-mozgó: kedden, szerdán „Castelbertói legenda“, rendkívül fényes kiállítású darab az olasz főúri világból. Csütörtök, péntek, szombat nagy kalador attrakció, a „Vörös Jeli“, Diom. Jacobinivel. Vasárnapról szenzáció kínai milliójú dráma, „Hét bűn tanyája“. Finom erotikájú történet, csak tizenhat éven feletiek számámára.

SPORT

Vasárnapi mérkőzések Kolozsváron. KKASE—MSE. 2:1. (1:0.) A közönség nagy érdeklődése mellett játszolta revansmérkőzését a kereskedők csapata a vásárhelyiek ellen. A jóképességű MSE csapatot a KASE. lelkesen játszó csapata küzdelem után legyőzte. Az első husz percben változatos játék, majd a KASE jobbszélőjének beadásából megszerzi a vezető gólt. Szünet után az MSE erős támadásba kezd és a tíz percben sikerül kiegyenlítenők. Néhány perc múlva a kereskedők szabadragához jutnak, amelyből a labda szinte lehetetlen módon kerül a hálóba és ezzel megnyerik a mérkőzést. A vásárhelyi csapatban a balszélő és a két hátrvéd míg a KASE-nál Baconi és a csatársor jobboldalának játéka emelkedett ki az átlagból.

Előzőleg a KASE tornagárdája László Gyula tornatanár vezetésével precíz és szemnek is gyönyörű mutatványokat és szabadgyakorlatokat mutatott be.

KKASE oldboy—Haggibbor oldboy 1:0.
Haggibbor II.—KMTE II. 4:0 (3:0) Szövetségi díjmérkőzés. Biró Adorján.

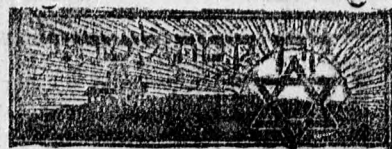
Marosvásárhelyen az MTK csapata csak erős küzdelem után győzte le a 1:0 arányban az MTE-t.
Universitate 2:0 arányban győzte le a szamosújvári Spártát.

Nagyváradon az NAC. főlényes játék után 5:1 arányban könnyen győzte le az Egyetértést.

Kinizsi—ATE. 3:0 (1:0). A kinizsi szép főlényes játék után biztosan győzi le az aradiakat. A mérkőzés bajnoki jellegű volt.

Főszerkesztő: DR. FISCHER JOZSEF
Felelős szerkesztő: MARTON ERNŐ
Kiadó: KADIMA kiadóvállalat részv. t.
Szerkesztőség: Galca Reg. Ferdinánd [völi Ferenc József-ut] 48.
Kiadóhivatal: Szentlélek-utca 1/a.

A Zs. N. A. Bizottságos feladata földet vásárolni Palesztinában mezőgazdasági célokra. A vásárolt föld a zsidó község tulajdonát képezi s el nem idegeníthető

Egy olajfa 25 L, 100 fa egy kert, 1000 fa egy liget, egy dunam 125 Lei, Nachla 12.500 Lei. Jährzeit-nalaptvány 1250 L, Arany-könyvi bevezetés 1000 L.

Az Erdély, Bánát, Máramaros és Körösvidék területéről befolyó összegek felvételére egyedül a Kolozsvárt (Szentlélek-u. 1.) székelő Erdélyrészi Iroda jogosított, mely minden az Új Kelet-ben kimutatott összegért közvetlenül az Alap központi főirodájának (Haag, Heulstr. 5.) tartozik felelősséggel

A Zsidó Nemzeti Alap Erdélyrészi Irodájának kimutatása

5681. év Ijjar 17-től 22-ig (1921. május 25-től 31-ig) a következő adományok folytak be:

Általános adomány	155.— Lei
Fa-adomány	3.222.20 "
Templomadomány	1.170.— "
Összesen:	4.557.20 Lei

Általános adomány

A szurduki zsidó ifjak 140.—, Kolozsvár: Öhlbaum Etus 15.—

Jaar Transzilván'ija

A Lugosi Clonista Egyesület IV. ligetje

Weissburg Chaim Kolozsvár lugosi kertje

Deutsch Margit és Goldstein Boris nevére esküvőjük alkalmával: Goldmann Boris, Schwartz Hermann 8-8 fa, Deutsch Géza és családja 6 fa, Deutsch István, A. Mirjam Leányegyesület 4-4 fa, dr. Deutsch Mór, Ohrenstein Rudolf 2-2 fa, özv. Wechsler Lipótné, Neumann Lajosné, Neumann Irén, Neumann Miksa, Neumann Hugó, Pillis József, Pillis Albert, Weinstein Odón, Havas Rózsi, Singer Jágó, Lebovits Dávid, dr. Kirschner Arnold, Spitzer Böske, Amigó Béla, Fillingner Thea, Lindner Róbertné, Genesi Erzs, Spitzer Margit 1-1 fa. [Eddig befolyt 52 fa.] 1.300.—

Bruder József főkéntor kertje

Özv. Wechsler Lipótné, dr. Freuder Miksa és Ádám Béla nevére 25-25.—, Szidon Dalma gyűjtése 120.—, Freund Leó zongoraművész 100.—, dr. Sebestyén Lipót 60.—, Fillingner Tea 55.—, Lórum asztaltársaság, id. Neumann Miksa 40-40.—, Lebovits Dávid, Sebők Elek, N. A.-né 25-25.—, Neumann Miksa 20.—, kisebb adományok 45.—, Neumann Fülöp brith milája alkalmával: Neumann Ferenc 50.—, Neumann Aladár, Spitzer Fülöp 25-25.—, Bruder József 10.— [Eddig befolyt 28 fa.] 715.—

[A L. C. E. IV. ligetjébe eddig befolyt 80 fa = 2015.—]

A Nagyváradi Clonista Szervezet I. ligetje

Krets Móse Jéusa ben Móse Naftali kertje

A megbold. nevére leánya Ida 20 fa, unokája Stern Dow 2 fa. [Eddig befolyt 22 fa] 550.—

[A N. C. Sz. I. ligetjébe eddig befolyt 130 fa = 2.836.—]

Chorsath Naare Transzilván'ija

Erdélyi Gyermekek Ligetje (Purimi gyűjtés.)

Dicsőszentmárton: Grün Zelma és Schwartz Ilona 846-50, Grün Rózsi 65.—, Grün Rezsín 65-70, Schwartz Béla 20.—. (Eddig befolyt 1.270 fa = 31.726 05) 497-20

Megbold. Mózes Ábrahám és neje Grün Éva ligetje Marosludas

Megbold. Pollatsek Mayer és neje kertje

Egy amerikai unokájuk 70.—. (Betelt, befolyt 100 fa.) 70.—

Megbold. Grün Benjamin és neje kertje Radnóth

Egy bucaresti-i unokájuk 100.—. (Betelt, befolyt 100 fa.) 100.—

Megbold. Mózes Ábrahám és neje ligetjébe eddig befolyt 900 fa.

Jaar Transzilván'ijába befolyt 223.938-92.

Templomadomány

Gondoljatok a Tóra előtt a Zs. N. A.-ra

Lugos: Dr. Deutsch Mór 300.—, dr. Kirschner Arnold, Ohrenstein Rudolf 100-100.—, Deutsch I. Sámuel 70.—, id. Neumann Miksa, Sachs Zsigmond, dr. Sebestyén Lipót, Schwartz Hermann 50-50.—, Margulies Bernát, Pich Zsigmond, Sachs Ferenc, Sziklai Lajos, dr. Dobó Jenő, Löffler Gyula, Kösztenbaum Hermann 20-20.—, Spitzer Dávid, Klein Mór, Kohn Adolf, Salinsky Bertalan, Stern Vilmos, dr. László Mór, Spitzer Jakab, Treuer Sándor, Grizemberger Fülöp 10-10.—, kisebb adományok 5.—. [1.005] Dicsőszentmárton: Kaszner Izidor, Liszauer Dezső 40-40.—, Kaszner Endre, Ábrahám Oszkár, Benjamin Árpád 20-20.—, Grün Mór, Friedmann József 10-10.—, kisebb adomány 5.—. [165.—] 1.170.—

Összesítés

Lugos	3020.— Lei	As 5681. évben befolyt	16*73-50 Lei
Dszentmárton	662.— "		1709-75 "
Nagyvárad	550.— "		7385.— "
A többi helyiségekből	325-20 "		122408-03 "
Jelen számunkban:	4557-20 L		148370-28 L

Helyreigazítás: Mult kimutatásunkban tévesen megbold. Reissner Rezső kertjébe Máramarossziget, nem 4 fa = 100.—, hanem 10 fa = 250.— lei folyt be.

A Zsidó Nemzeti Alap Erdélyrészi Irodája.

Hölgyek figelmébe!

Legújabb divatu bukaresti, párisi és bécsi minták szerint

- műhimzés
- damburrozás
- gépajurozás
- gouvrirozás
- plissirozás

gyorsan és szépen készül a műhimző és gouvrirozó szalonban!

Unió-utca 15. Emelet

Befőttes- és üborkás-üvegek megérkeztek

prima minőségben — sokkonként negyvenöt leiert kaphatók

Tablálív — Ablaktapasz
Kristályfehér porcellánaruk
Üvegáruk — Wilhelmsburgi kőedény — Keretlecek

waggontételeiben is kaphatók

Komlós Testvéreknel
ORADEA-MARE — NAGYVÁRAD

Utteleveleket látványoztatok

Bukarestben. Cím: RADIONÁL, Str. Resina nr.1 (Deák Ferenc-u.) 31.

Grünwald és Péchy

Üvegesiszolda, tükröráruháza és épületüvegezési vállalkozása

Oradea-Mare, Str. Gerliczy-utca 16

tudatja, hogy tükrüveg-szállítmánya megérkezett!

Készít mindenféle csiszolt butorüvegeket és tükröket, tükrök újrafoncsorozását. — Fintükrök I. II. III. rendű (10/10 coll) ládákban. Épületüvegezés! Minden méretű valódi cseh tábláüvegek állandó nagy raktára

Restaurant Bihor étterem (volt Lloyd)

ujjonnan átalakított télkerthelyisége **GRÓSZ FARKAS és STEIER DÁVID** vezetése alatt 300 személyre berendezve **MEGNYILT!** **LAKODALMAK és BANKETTEK** rendezését jutányosan vállaljuk

ORADEA-MARE (NAGYPIAC TÉR)

Externa nemzetközi szállítási és vámolási vállalat

Központ: Oradea-Mare. 1285

Fiókok: Bihar-püspöki, — Bihar-keresztos, — Nagyszalonta, Kötégyán, Halmi

Nemzetközi transportok. Állandó gyűjtővagonok Wienből, Budapestről és a külföld nagyobb városából. — Állandó belföldi gyűjtőforgalom.

Sürgőnycim: „EXTERNA“ — Oradea-Mare

Uttelevek látványoztatás és bármely más bukaresti megbízást vállalunk. Állandó mobilizáló karizszolgálatot tartunk. — „RECLAMA“ Főter 4. I. emelet

NYÁRI UJDONSÁGOK békebeli minőségben megérkeztek **Neumann M. céghez** férfi-, fiu- és leányka-ruha áruháza Cluj, (Kolozsvár) Piata Unirii 14. Telefon 431

Keresek új, vagy teljesen jókarban levő 30 köbméter vízszivattyút dugattyús vízszivattyút Mihellfy-szenzgyár, Dej

Legelőcsőbb bevásárlási forrás!

DEUTSCH K. I.

üveg és porcellán nagykereskedés r. t.

Oradea-Mare — Nagyvárad,
Str. Nicolae Jorga, v. Zöldfa-u. 4.
Telefon 71 Interurban

Állandó nagy készletek fehér, kristály, üveg, karlsbaldi porcellán, diszmi- és konyhaberendezési cikkekkel.

Világvárosi mintára, pazar fényvel, — ujjonnan berendezett

étterem és falatozó Nagyváradon,

a Metropol, volt Sas-szálloda épületében Jusi Nissou és Mandi Simon vezetése alatt a napokban megnyitott Elsőrendű konyha. — Finom falatok. — Gyermek kiszolgálás. — Szolid árak. — Frissen sült sör

APRÓHIRDETÉSEK

200 azo ara 1 let, vastagabb betűvel a 100.
Legkevesebb kaphatóság 1000 lea

Angol, francia, német és román levelezést és fordítást vállalok a délelőtti vagy délutáni órákban. — Megkereséseket „Levelezés és fordítás” jellegre a kiadóhivatalba kérek.

Intelligente Mädchen, welches die hebr. und deutsche Sprache gründlich beherrscht sucht Stelle als Hauslehrerin nur zu grössern Kindern. Anträge unter „Tüchtig“ poste restante, Gheorgeni. 1146-1

Nevelői állást keres budapesti zsidó tanítóképezdei hallgató. Szeptemberben végképesítők. Fürdőhelyre is elmenne. Stüssmann Abraham, Beszterce 1148-1

Butorozott szobát keres intelligens fiatal ember. — Cim a kiadóhivatalban.

Eladó egy komplett 4-es cséplő garnitúra. A cséplő Hofher-féle 900 m/m-es A nyersolajmotor egy alig 6 hétig használt Magy. állam vasutak gépgyárából származik. Az összes szíjzattal együtt ára Lei 40.000— helybeli állomáshoz szállítva. Sándor malom. Sz. somlyó 1121-1

Vétel és eladás
Perzsa szőnyegek, zongorák, Wertheim kasszák — valódi ékszerek, egész lakberendezések óriási választékban **Sternbergnél**
Nagyvárad, Kishídő.

„METROPOL”-ban Caffe-restaurant
és olaszországi cigányzene esténként (1206)

Legolcsóbb árakban
beszerezhető falzöld több színben Horgonyfehér, venyige fekete és mindenféle festékárak, olajkefence, valamint fűszer- és rövidárak
Kalmár Áruforgalmi R.-T.
Kolozsvar, Deak Ferenc-utca 42
Fő-üzlet telefon 4-25 Fiók-üzlet telefon 5-40

Ékszereket, ezüst-nemleket

zseb- és karórákat teljes bizalommal vásárolhat
FENYŐ ÉS BRAUNFELD-NÉL
Cluj, Piata Unireli 9. Telefon 350

Hirdetmény
Van szerencsém b tudomásukra hozni, hogy a kolozsi sósütdőben a rituális vendéglőt bárbe ventem és jó köser ételekről és italokról gondoskodtam — Állandó autójárat. — Kérem becses pír-fogásukat.
Meister Márton

HA
vászegényességben, görvéltykórban bñrbetegségben, izom-, vagy izületcsuszban, idegbetegségben, az ivarszervek idült bñntalmában **szesved, vegye meg a páratlan gyógyhatású házi gyógy-fürdőt** célokra igen eljorjedten használhat kitűnő

vásárléki természetes vaslápsót (Eisenmineralmoor, Moorsale) kapható minden mennyiségben a **RÓZSA** nagy- 1215 drogeriában, Cluj—Kolozsvar, — Piata Unirii 25. (Mátväs kir. tér)

Talp és bocskor!
Állandó nagy készlet kifügésállan gyári készítményű, elsőosztályú talp 45—50 leles árban kg-ként, ugyszintén elsőrendű bocskor kapható egészben és felvágva, — kicsnyben és nagyban **Sámson Hanó bñrgyárában** Gyufagyár-utca 1. Gyorsá uraktárátellenében. 1009 Telefon-szám: 886 — és — 887

Balanemleg hitelesítve 1240 kg 8 5 10 Lei 250.— 300.— 350.—
Páncélduivlakat 1 dzt Lei 85 45 55 65 75 mm. 80.—96.—120.—160.—200. postán, franco utánvét! el **Stern vaskereskedésében** Oradea-Mare Nicolae Jorja [Zöldfa-utca] 10. szám

GOLDSTEIN, WEISZ ÉS DAVIDOVITS
óra és órákellékek nagyban **ORADEA-MARE,** Ferdinand király-u. 8

Dick

cégnél

OLCSÓ NAPOK

Szenzációs árak

- 1 mtr karton 7.—
- 1 mtr piros delén 9.—
- 1 mtr csikos batiszt 10.—
- 1 mtr kitűnő kanavász 10.—
- 1 mtr elsőrendű divat batiszt 12.—
- 1 mtr kitűnő kreton minden színben 13.—
- 1 mtr elsőrendű vászon 11.50
- 1 mtr amerikai angin 13.50
- 1 mtr prima francia delén 20.—
- 1 mtr legjobb mosó dirndli delain 21.—
- 1 mtr angol zephir ingekre 14.—
- 1 mtr fekete serssch 35.—
- 1 mtr kitűnő lüster 78.—
- Egy teljes férfi öltönyre való angol gyapju férfi szövet 2⁸⁰ 255.60
- 1 mtr. tegethoff gyapju női szövet 98.—
- 1 mtr kitűnő lepedő vászon 26.—
- 1 mtr sveici himzett grenadin 18.—
- 1 mtr kelengye vászon 11.50
- 1 mtr „liliom” vászon 13.—
- 1 mtr női és férfi gyapju szövet 140 cm széles 91.28
- 1 mtr pepita szövet 25.—
- 1 mtr köpeny szövet 65.—
- 1 drb férfi ing 45.—
- 1 drb férfi ing és nadrág 59.—
- 1 drb női ing 39.—
- 1 drb fekete és szines triko-bugyi 34.—
- 1 drb fu nyári trico 34.—
- 1 drb gyermek fürdő trico 49.50
- 1 drb női fürdő trico 59.50
- 1 drb férfi fürdő trico 59.50
- 1 drb himzett etamin blous 98.—
- 1 drb női köteny 19.— leitől
- Gyermek ruhácskák 49.— leitől
- 1 pár férfi harisnya 7.—
- 1 pár női harisnya fehér és fekete 10.—
- 1 drb női zsebkendő himzett 7.—
- 1 drb férfi zsebkendő 6.50
- Kötött selyem nyakkendők 20.—
- 1 pár férfi cerna keztyű 18.—
- 1 pár női selyem keztyű fehér és szines 27.—
- Kézelő gomb, nyaktű és gallérlánc garnitúra finom gyöngyház kivitel 18.—
- 1 drb gallértű —.50
- 1 drb piaci táska 5.—

Gyermek patent harisnya eredeti gyári árban!

Kadima kiadóvállalat Rt. kiadása, Cluj—Kolozsvar.

CLUJ 1216 ELSŐ ERDÉLYI ENYVGYÁK KOLOZSVAR ÉKSZERÁRUGYÁR
Átköltözött saját házába, Timár-u. 12. Bejárat a Szappany-utca felől.
Roth és Goldberger

Csak egy ut vezet az erőhez, egészséghez a páratlan hatású
HIGIEA SÓSBORSZESZ
Kapható mindenütt!
Gyártja: „HIGIEA” Kosmetikai és Vegyészeti Gyár 1214 CLUJ — KOLOZSVAR

ERDÉLYI ENYVGYÁK
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
CLUJ—KOLOZSVAR
TR. APRINJOARELOR (GYUFAGYÁR-U.) 15
1281

Deutsch Testvérek Cluj, Piata Unirii (v. Mátväs király-tér) 25.
Nemzetközi szállítási vállalat. — Rendszeres gyűjtő- és waggon-forgalom a külföld, valamint a belföld minden irányából és irányába. — Fuvardíjvisszatérítési és felvilágosítási iroda.

„Melissát” kerjen, ha finom! cukorkát akar!

Bakkfaanyagot gőzölt szelezett és szelezetlen minden méretben szállít glimbecal fűrészteléről a „Elsztra” Erdőkhasználati R.-T., Timisoara.

Szilágyi Eleonora R.-T.
Ajánlja: likör, rum különlegességeit. Elsőrendű pezsgőt és borot. 1210 Szesz nagyraktár

BLUMENFELD ÉS SIMON RT. CLUJ 1208 Bor, szesz nagykereskedés, likör- és rumgyár
Ajánlja saját főzésű szilva-, seprtpálinkát és cognacját, kitűnő likör- és rumkülönlegességeit, valamint finom uradalmi fajborait **Str. Julia Maniu (v. Szentegyház-u.) 22**

„AUX NOUVEAUTÉS” ADOLPHE SCHOR & Co.
BUCURESTI, 1075-1 STR. SELARI No. 4.
Nagy en-gros áruraktár.
I-a minőségű kézmű, selyem- és diszmű áruval állandóan raktáron.

Triesztből utban van kettő vagon
uj vágásu tartós „Verdelli”, — 300-as citrom és sardella-ringli és valódi rizskeménylítő néhány nap múlva érkezik meg a **Katz és Bernát**
cégnél Cluj—Kolozsvar, Széchenyi-tér 34, ahol a legolcsóbb napi árban for elárusítottatni. **NAGYOB B VE-TELNEI ÁRKEZVEZM.** Telef. 397